

Vorbereide teksten voor de verkondiging op 10 mei 2020, Johannes 14:1-14 en Exodus 19

Inleiding

Ons leven is voortdurend in verandering. Dat merken we vaak pas als er ineens heel veel veranderd. Zoals in deze tijd er heel veel aan het veranderen is.

Stress

De leerlingen van Jezus zijn gespannen door de veranderingen die eraan staan te komen. Want Jezus vertelt hen van zijn vertrek. En ze merken dat de dreiging toeneemt. Dat Jezus ieder moment gearresteerd kan worden en dat al hun zekerheden wegvallen.

Als hij weg is kunnen ze hem niet meer aanraken, niet meer iets vragen en direct antwoord krijgen, niet meer delen van het zelfde brood en drinken uit dezelfde beker.

Afstand maakt veel onmogelijk. Dat ondervinden we in deze tijd ook.

Het maakt onzeker of ongemakkelijk: hoe moeten we het contact levend houden? Redden we het als gemeenschap, om het geloof dat we deelden levend te houden? Om elkaar te blijven vinden, steunen en helpen?

Veel is nog onduidelijk. Dat is voor de leerlingen zo als Jezus zijn vertrek heeft aangekondigd. De vragen stapelen zich op. Tomas vraagt: waar gaat u heen? Filippus vraagt: laat het dan zien, de Vader waar u naartoe gaat?

Jezus' antwoord is in een woord: vertrouwen.

'Wees niet bang dat ik afstand van jullie neem', de trouw van God

Om te beginnen heeft Jezus zelf dat vertrouwen. Hij zegt: 'bij God is plaats'. Of, met de bekende woorden van de oudere vertaling: 'in het huis van mijn Vader zijn veel kamers'.

Daarbij denk je al snel aan kamers in de hemel, aan een plaats waar mensen naartoe gaan als ze gestorven zijn.

Dat onze geliefden die zijn gestorven of wij, aan het einde van ons leven of van de tijden, bij God mogen wonen. Dat geeft troost. Dat daar ruimte is, voor heel veel mensen. En dat Jezus een plaats heeft klaargemaakt voor ons – door zijn leven en sterven.

* geloof dat je bij God mag zijn is onuitsprekelijk waardevol

Als de afstand tussen God en de mens pas aan het einde wordt overbrugd. Hoe kan dat ons vandaag vertrouwen geven?

Jezus lijkt in het stuk tekst dat we lezen bij het einde te beginnen. Hij spreekt over een toekomst- waarin het leven op aarde tot een voleinding komt en voltooid wordt bij God. God wil mensen een plaats geven en bij zich brengen in zijn heerlijkheid.

In het volgende wat hij zegt blijkt dat het hem gaat om het leven met God hier en nu. Maar er is afstand.

Bij de openbaring van God op de Sinaï, moet het volk Israël afstand houden. Ze mogen eerst nog niet bij de berg Sinaï in de buurt komen. Dat is omdat God heilig is. Zijn goedheid botst met hoe mensen op aarde zich gedragen. God is barmhartig, genadig, zijn liefde is groter dan wij ons kunnen voorstellen. Je kunt deze goedheid niet zomaar benaderen.

Vlak voor de woorden van Jezus die wij vanmorgen lezen, zegt Petrus dat hij echt geen afstand zal laten komen tussen hem en Jezus. Hij zegt vol bravuur tegen Jezus: ik neem geen afstand van u, ik ga met u mee tot in de dood, ik wil mijn leven voor u geven! Maar Jezus voorspelt wat er werkelijk gaat gebeuren: dat Petrus drie keer zal ontkennen dat hij Jezus kent. Petrus blijft hem niet nabij.

In beide Bijbelverhalen die we hoorden, wordt het duidelijk dat mensen de afstand tot God niet kunnen overbruggen. Dat ze die eigenlijk vaak zelfs groter maken. Maar dat God van zijn kant de afstand tot mensen zal overbruggen. Dat Hij ons trouw zal blijven. Dat Hij ons zal vergeven. Want er is plaats. Zelfs voor wie hem verraden heeft, ontkend of verloochend.

Wat een inhoud krijgen die woorden van Jezus 'vertrouw op God'! Met deze woorden zegt Jezus: maak je niet ongerust dat de afstand die tussen ons ontstaat van blijvende aard is. Zelfs als jij het contact verbreekt, dan zal ik het van mijn kant weer met je opnemen. Want ik blijf je trouw.

De trouw van God wordt aan Mozes duidelijk gemaakt met het beeld van de brede, beschermende adelaarsvleugels waarop God mensen draagt. God doelt op de bevrijding uit Egypte. (Bijbel in Gewone Taal: 'ik heb jullie snel en veilig hier bij mij gebracht'. Nieuwe Bijbelvertaling: 'ik heb je op adelaarsvleugels gedragen'.)

Leren vliegen, ruimte maken voor God

Een adelaar kan van alle vogels het hoogste in de hemel vliegen. De adelaar is een indrukwekkende, majestueuze vogel. Bij dit prachtige beeld moest ik denken aan het lied van Huub Oosterhuis bij dit beeld uit Exodus 19:4:

Die mij droeg op adelaarsvleugels,
die mij hebt geworpen in de ruimte,
en als ik krijsend viel, mij ondervangen
met uw wieken en weer opgegooid,
totdat ik vliegen kon
op eigen kracht.

In het lied leert de adelaar, God, ons vliegen. Maar is altijd dichtbij om ons op te vangen als we vallen.

De uitspraak in Exodus dat God hen droeg op adelaarsvleugels, is de inleiding op het verbond. Het zijn woorden van God voordat Hij met het volk Israël een verbond sluit door de tien woorden, de geboden te geven. Naar die woorden van God leven dat is oefenen, vallen en weer opgevangen worden. Totdat je vliegen kunt op eigen kracht.

Als je dat blijft doen, zegt God tegen het volk Israël, dan ben je heilig. Dan hoor je bij God, dan leef je met Hem.

Dan sta je dus niet meer op afstand. Maar dat kan het volk alleen door zich 'rein' te maken. Ze bereiden zich voor door allerlei rituelen en gebruiken die allemaal het doel hebben om zich innerlijk voor te bereiden. Zo maken ze ruimte voor God.

In onze kerkdiensten doen wij dat bijvoorbeeld door: de stilte aan het begin van de dienst, gebed om ontferming. Bedoeld om ontvankelijk en open te worden voor God. En dat kan je in je dagelijkse leven ook doen: vormen/rituelen om ruimte te scheppen voor God in je leven (=uitdaging). Dat blijft nodig om niet teveel op afstand van God te komen staan.

-> lukt niet altijd.

De dynamische gemeenschap met de Zoon en de Vader door de Geest

Jezus zegt: Vertrouw op God en vertrouw op mij. Niet alleen voor de toekomst; de afstand tussen ons kan vandaag nog wegvallen.

En dat komt, omdat hij ons niet zegt wat we moeten doen of welke weg de juiste is. Hij wijst niet de weg. Hij zegt: ik ben de weg.

Ik ben de weg, de waarheid en het leven.

De weg die Jezus is gegaan, gaat van lijden en dood naar de opstanding bij God.

De waarheid is die van God, zijn liefde voor de wereld.

Het leven is de werkelijkheid van Gods liefde. Die kunnen we nu al leven.

De weg, de waarheid, het leven. Het zijn allemaal begrippen waarmee Jezus zegt: 'Door mij kom je bij God.' Er is plaats bij God.

En je hoeft niet te wachten tot je dood of het einde der tijden. De plaats bij God is niet een vaste ruimte, een permanente woning die op je wacht. Het is een plaats bij God en God is in ons leven op aarde aanwezig op vele manieren: Door de Geest.

Daarom zegt Jezus tegen zijn leerlingen dat ze niet bang hoeven te zijn. De lege plaats die hij op aarde heeft achtergelaten, wordt door de Geest ingenomen. De Geest zal bij ons wonen. De Geest leert ons vliegen. De Geest waait waarheen hij wil. Die is dus niet op 1 vaste plek. Bij God thuis zijn, is met hem bewegen door alles wat we meemaken. Het is duiken, omhoogkomen, zweven en opgevangen en neergezet worden. De Geest leert ons nieuwe wegen met God.

In deze tijd zien we hoe christelijke gemeenschappen noodgedwongen nieuwe vormen vinden: op afstand, per telefoon, via digitale kanalen, via de kerkomroep, vanuit je huiskamer de spirituele platforms op internet; je kunt vanuit huis meedoen, je kunt podcasts beluisteren. Gods woord van liefde vindt nieuwe wegen.

Dat betekent niet dat we de oude vormen voorgoed achter ons laten. Ik zal zo blij zijn als we hier straks weer met zijn allen in de kerk kunnen zijn en het avondmaal kunnen vieren! Afstand is moeilijk en soms pijnlijk.

Ook het vertrek van Jezus is dat geweest voor zijn leerlingen. Toch zegt hij dat de afstand ook veel goeds gaat opleveren. Hij zegt zelfs dat de leerlingen nog grotere wonderen zullen doen dan hij zelf! Want, Gods liefde krijgt door de Geest een enorm groot bereik. Als het bij de mensen gaat wonen. En de mensen op hun beurt de liefde van God verspreiden.

De Geest is niet beperkt tot 1 lichaam en niet tot 1 tijd: Gods liefde krijgt door de Geest wereldwijd bereik.

Slot

Wat is het moeilijk als dingen steeds veranderen. Als er onduidelijkheid is over wat we na de zomer wel en niet weer kunnen doen. Of bedrijven en de cultuursector er bovenop komen. Of wij ons leven weer kunnen oppakken. En hoe kwetsbare mensen daar dan aan deel kunnen nemen. Soms verlang je naar hoe het was, hoe alles op de vertrouwde manier ging. Toen we nog niet zo wegvielen in een ruimte van onzekerheden.

Maar Christus zegt over die ruimte, dat we daarin zullen worden opgevangen als we vallen.

Hij overbrugt de afstand tussen ons en God en geeft het vertrouwen dat Hij bij ons is. Dat er een plaats is bij God en dat de Geest ons steeds weer nieuwe manieren aanreikt om die plaats in te nemen.

Amen.